

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE št. 136/19

Luxembourg, 7. november 2019

Sodba v združenih zadevah od C-349/18 do C-351/18
Kanyeba, Nijs in Dedroog

Kadar potnik vstopi na vlak brez vozovnice, sklene pogodbo s prevoznikom

To velja, če je dostop do vlaka prost

Nacionalna družba belgijskih železnic (SNCB) v skladu s svojimi prevoznimi pogoji sankcionira potnike, ki potujejo z vlakom brez veljavne vozovnice. V času zadevnega dejanskega stanja je bila tem potnikom dana možnost, da uredijo svoj položaj tako, da bodisi takoj plačajo ceno vozovnice, povišano za tako imenovano „tarifo, ki velja na vlaku“, bodisi v štirinajstih dneh od ugotovitve kršitve plačajo pavšalni znesek 75 EUR. Po izteku tega 14-dnevnega roka je še vedno obstajala možnost plačila pavšalnega zneska 225 EUR.

V obravnavanem primeru trije sankcionirani potniki niso izkoristili nobene od teh možnosti. Zato je družba SNCB proti njim pred Vredegerecht te Antwerpen (mirovno sodišče v Antwerpnu, Belgija) vložila tožbo, da bi se jim naložilo, naj ji plačajo 880,20 EUR, 1103,90 EUR oziroma 2394 EUR. Družba SNCB je v okviru teh zahtevkov trdila, da pravna razmerja med njo in vsakim od zadevnih potnikov niso pogodbeno, ampak normativna, ker ti niso kupili vozovnic.

Mirovno sodišče se je spraševalo o naravi pravnega razmerja med družbo SNCB in potniki brez vozovnice. V zvezi s tem je postavilo vprašanje, ali je treba uredbo Unije o pravicah in obveznostih potnikov v železniškem prometu razlagati tako, da položaj, v katerem potnik vstopi na vlak z namenom potovanja, ne da bi si priskrbel vozovnico, spada pod pojem „pogodba o prevozu“ v smislu te uredbe.¹ Če je tako, je treba poleg tega ob upoštevanju direktive o nepoštenih pogojih v potrošniških pogodbah ugotoviti, ali lahko sodnik, ki ugotovi nepoštenost pogoja o pogodbeni kazni, določenega v pogodbi, sklenjeni med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom, zniža znesek pogodbene kazni.²

Sodišče je v sodbi z današnjega dne najprej poudarilo, da, na eni strani, s tem, da prevoznik v železniškem prometu dovoljuje prost dostop do svojega vlaka, in, na drugi strani, s tem, da potnik vstopi na ta vlak z namenom potovanja, tako prevoznik kot potnik izrazita svoji soglasni volji za sklenitev pogodbenega razmerja.

Glede vprašanja, ali je to, da ima potnik vozovnico, nujen element za to, da se lahko šteje, da obstaja „pogodba o prevozu“, je Sodišče ugotovilo, da je vozovnica le instrument, s katerim je opredmetena prevozna pogodba. **Pojem „pogodba o prevozu“ ni odvisen od potnikovega posedovanja vozovnice in torej vključuje položaj, v katerem potnik vstopi na vlak, ki je prosto dostopen, z namenom potovanja, ne da bi si priskrbel vozovnico.** Ker v Uredbi št. 1371/2007 ni določb v zvezi s tem, taka razlaga ne vpliva na veljavnost te pogodbe ali na morebitne posledice neizpolnitve pogodbenih obveznosti ene od strank, ki so še naprej urejene z veljavnim nacionalnim pravom.

Glede pristojnosti nacionalnega sodišča, da omili pogoj o pogodbeni kazni, ki bi lahko bil nepošten, je Sodišče ugotovilo, da je ta del splošnih prevoznih pogojev družbe SNCB, glede katerih je nacionalno sodišče pojasnilo, da se „zaradi normativnosti štejejo za splošno zavezujoče“ in da so

¹ Člen 3, točka 8, Uredbe (ES) št. 1371/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2007 o pravicah in obveznostih potnikov v železniškem prometu (UL 2007, L 315, str. 14).

² Člen 6(1) Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 2, str. 288).

predmet „objave v uradni publikaciji države“. **Za pogodbene pogoje, ki med drugim temeljijo na obveznih zakonih ali predpisih, pa določbe direktive ne veljajo.**

Vendar se za to izključitev s področja uporabe direktive v skladu s sodno prakso Sodišča zahteva izpolnitev dveh pogojev. Prvič, pogodbeni pogoji mora temeljiti na določbi zakona ali drugega predpisa, in drugič, ta določba mora biti obvezna. Za preveritev izpolnjevanja teh pogojev pa je pristojno nacionalno sodišče.

Če bi nacionalno sodišče ugotovilo, da ta pogoja nista izpolnjena in ta pogoj o pogodbeni kazni spada na področje uporabe direktive, je Sodišče opozorilo, da nacionalno sodišče ne more znižati zneska pogodbene kazni, ki se šteje za nepošteno, niti ne more tega pogoja na podlagi načel nacionalnega pogodbenega prava nadomestiti z dispozitivno določbo nacionalnega prava, ampak mora načeloma zavrniti njegovo uporabo, razen če nadaljnji obstoj zadevne pogodbe v primeru odprave nepoštenega pogoja ni mogoč in če lahko zaradi ugotovitve ničnosti celotne pogodbe za potrošnika nastanejo posebej škodljive posledice.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sodbe je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793